

แผนงานปฏิบัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า

อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

คำนำ

แผนปฏิบัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอย โดยเพื่อให้เป็นตามพระราชบัญญัติการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกอบ ประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดการมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๖๐ จากสถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอย ชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบันประกอบด้วยหลายสาเหตุปัจจัย และจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาย่าง เร่งด่วน กระทรวงมหาดไทยหนึ่งในหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ในการดำเนินการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ชุมชน ได้เล็งถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการคัดแยก ตั้งแต่ต้นทาง การบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบ ยังขาดประสิทธิภาพ และขยะมูลฝอยชุมชน ไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย จึงได้มีมาตรการจัดการสิ่งปฏิกูล มูลฝอยเพื่อรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในที่สาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวใน ช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยให้จังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมู่บ้าน/ชุมชน และประชาชนในทุก ครั้วเรือนร่วมดำเนินการตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการขยะ มูลฝอย รวมทั้ง แผนนโยบาย และจุดเน้นหนัก ในการพัฒนาจังหวัดเชียงรายของผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงราย เพื่อขับเคลื่อนและแก้ไขปัญหามูลฝอยให้ เกิดความต่อเนื่อง

เทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ฉบับนี้ขึ้นเพื่อเป็น กรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการและ สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

เทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า

อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
ส่วนที่ ๑ บทนำ	๑
ส่วนที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐาน	๔
ส่วนที่ ๓ การจัดการขยะมูลฝอย	๖
ส่วนที่ ๔ การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และการติดตามประเมินผล	๔๐
ส่วนที่ ๕ โครงการ/กิจกรรมแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย	๔๑

ส่วนที่ ๑

บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

จากสถานการณ์และปัญหาขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้นในปัจจุบันประกอบด้วยหลายสาเหตุและจำเป็นจะต้องได้รับการแก้ไขปัญหาย่างเร่งด่วน หน่วยงานผู้รับผิดชอบหลัก ในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ได้เล็งถึงความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ในด้านต่าง ๆ เช่น ขยะมูลฝอยไม่ได้รับการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง การบริหารจัดการของหน่วยงานที่ดูแลรับผิดชอบยังขาด ประสิทธิภาพและขยะมูลฝอยชุมชนไม่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักกระทรวงมหาดไทย จึงได้มี มาตรการจัดการสิ่งปฏิกูลมูลฝอยเพื่อรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยในที่สาธารณะและสถานที่ท่องเที่ยวในช่วงเทศกาลต่าง ๆ เพื่อสร้างแรงกระตุ้นให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้ถูกต้องตามหลัก วิชาการ ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง โดยให้จังหวัด อำเภอ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น หมู่บ้าน/ ชุมชน และประชาชนในทุกครัวเรือน ร่วมดำเนินการตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอย รวมทั้ง แนวนโยบาย และจุดเน้นหนัก ในการพัฒนาจังหวัดนราธิวาส ของผู้ว่าราชการจังหวัดนราธิวาสเพื่อขับเคลื่อน และแก้ไขปัญหามูลฝอยให้เกิดความต่อเนื่อง ดังนั้น เทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า จึงได้จัดทำแผนปฏิบัติการบริหารจัดการขยะมูลฝอย ฉบับนี้ ขึ้น เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยชุมชน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นกรอบแนวทางในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ถูกหลักวิชาการ และสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

๑.๓ นิยามและความหมาย

มูลฝอย หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว วัสดุ หรือ ซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่น (พระราชบัญญัติการสาธารณสุข,๒๕๓๕)

ขยะมูลฝอย (solid waste) คือ มีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า "มูลฝอย" ที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ หมายความว่า เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า ถุงพลาสติก ภาชนะใส่อาหาร แก้ว วัสดุ หรือซากสัตว์ รวมตลอดถึงสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์หรือที่อื่นและหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ และมูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายต่อชุมชน (กรมควบคุมมลพิษ ๒๕๕๗)

ขยะมูลฝอยชุมชน (Municipal solid Waste) หมายความว่า ขยะมูลฝอยที่เกิดจาก กิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน เช่น บ้านพักอาศัย สถานประกอบการค้า แหล่งธุรกิจ ร้านค้า สถานบริการ ตลาดสด และสถาบันบันเทิงต่างๆ ได้แก่ ขยะอินทรีย์จำพวกเศษอาหารต่างๆ เศษใบไม้ เศษหญ้า ฯลฯ ขยะรีไซเคิลจำพวก แก้ว

กระดาษ โลหะ พลาสติก อลูมิเนียม ยาง ฯลฯ และขยะทั่วไปจำพวกเศษผ้า เศษไม้ และเศษวัสดุต่างๆ เป็นต้น โดยไม่รวมถึงของเสียอันตรายจากชุมชน (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๗)

ขยะมูลฝอยอินทรีย์ (Organic Waste) หมายความว่า ขยะอินทรีย์จำพวกเศษอาหารเหลือจากการเตรียมการปรุงและการบริโภค เศษผัก เศษผลไม้ เศษอาหาร (ยกเว้น เปลือกหอย ก้างปลา ซังข้าวโพด ก้านกระถิน) เช่น ข้าวสุก เปลือกผลไม้ เนื้อสัตว์ ฯลฯ (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๗)

ขยะย่อยสลาย (Compostable waste) หรือ มูลฝอยย่อยสลาย คือ ขยะที่เน่าเสียและย่อยสลายได้เร็ว สามารถนำมาหมักทำปุ๋ยได้ เช่น เศษผัก เปลือกผลไม้ เศษอาหาร ใบไม้ เศษเนื้อสัตว์ เป็นต้น แต่จะไม่รวมถึงซากหรือเศษของพืช ผัก ผลไม้ หรือสัตว์ที่เกิดจากการทดลองในห้องปฏิบัติการ โดยขยะที่ย่อย สลายนี้เป็นขยะที่พบมากที่สุด คือ พบมากถึง ๖๔ % ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๘)

ขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) หรือ มูลฝอยที่ยังใช้ได้ คือ ของเสียบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุ เหลือใช้ ซึ่งสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ เช่น แก้ว กระดาษ เศษพลาสติก กล่องเครื่องดื่มแบบ UHT กระป๋องเครื่องดื่ม เศษโลหะ อะลูมิเนียม ยางรถยนต์ เป็นต้น สำหรับขยะรีไซเคิลนี้ เป็นขยะที่พบมากเป็นอันดับที่สองในกองขยะ กล่าวคือ พบประมาณ ๓๐ % ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๘)

ของเสียอันตรายหรือขยะพิษ (Hazardous waste) หมายความว่า ของเสียที่มีองค์ประกอบหรือมีลักษณะความเป็นอันตราย ได้แก่ วัตถุระเบิดได้ วัตถุไวไฟ วัตถุออกซิไดซ์ และวัตถุเปอร์ออกไซด์วัตถุมีพิษ วัตถุที่ทำให้เกิดโรค วัตถุกัดกร่อน วัตถุที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม วัตถุติดไฟ วัตถุที่ก่อให้เกิดการระคายเคือง วัตถุอย่างอื่นไม่ว่าจะเป็นเคมีภัณฑ์หรือสิ่งอื่นใดที่อาจทำให้เกิดอันตราย แก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สินหรือสิ่งแวดล้อม (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๗)

ของเสียอันตรายจากชุมชน (Community Generated Hazardous Waste) หมายความว่า ถึงขยะมูลฝอยหรือของเสียที่เป็นพิษหรืออันตรายที่มาจากครัวเรือนและแหล่งธุรกิจ เช่น โรงแรม สนามบิน ปั้มน้ำมัน ร้านถ่ายรูป และร้านซักแห้ง ของเสียจำพวกนี้ ได้แก่ ถ่านไฟฉาย หลอดไฟฟ้า แบตเตอรี่สำหรับ รถยนต์ น้ำมันหล่อลื่นที่ใช้แล้ว เป็นต้น (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๗)

ขยะทั่วไป (General waste) มูลฝอยทั่วไป คือ ขยะประเภทอื่นนอกเหนือจากขยะย่อยสลาย ขยะรีไซเคิล และขยะอันตราย มีลักษณะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าสำหรับการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ เช่น ห่อพลาสติกใส่ขนม ถุงพลาสติกบรรจุผงซักฟอก พลาสติกห่อลูกอม ของบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ถุงพลาสติกที่เปื้อนเศษอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร พอยล์เปื้อนอาหาร เป็นต้น สำหรับขยะทั่วไปนี้ เป็นขยะที่มีปริมาณใกล้เคียงกับขยะอันตราย กล่าวคือ จะพบประมาณ ๓ % ของปริมาณขยะทั้งหมดในกองขยะ (กรมควบคุมมลพิษ, ๒๕๕๘)

มูลฝอยติดเชื้อ หมายความว่า มูลฝอยที่มีเชื้อโรคปะปนอยู่ในปริมาณหรือมีความเข้มข้น ซึ่งถ้ามีการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับมูลฝอยนั้นแล้ว สามารถทำให้เกิดโรคได้ กรณีมูลฝอยดังต่อไปนี้ ที่เกิดขึ้นหรือใช้ในกระบวนการตรวจวินิจฉัยทางการแพทย์และการ รักษาพยาบาล การให้ภูมิคุ้มกันโรคและการทดลองเกี่ยวกับโรค และการตรวจชันสูตรศพหรือซากสัตว์ รวมทั้ง ในการศึกษาวิจัยเรื่องดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นมูลฝอยติดเชื้อ (กฎกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยการกำจัดมูลฝอยติดเชื้อ, ๒๕๕๕)

(๑) ซากหรือชิ้นส่วนของมนุษย์หรือสัตว์ที่เป็นผลมาจากการผ่าตัด การตรวจชันสูตรศพ หรือซากสัตว์ และการใช้สัตว์ทดลอง

(๒) วัสดุของมีคม เช่น เข็ม ใบมีด กระบองฉีดยา หลอดแก้ว ภาชนะที่ทำด้วยแก้ว สไลด์และกระจก ปิดสไลด์

(๓) วัสดุซึ่งสัมผัสหรือสงสัยว่าจะสัมผัสกับเลือด ส่วนประกอบของเลือด ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากเลือด สารน้ำจากร่างกายของมนุษย์หรือสัตว์ หรือวัคซีนที่ทำจากเชื้อโรคที่มีชีวิต เช่น สำลี ผ้าก๊อช ผ้าต่าง ๆ และท่อต่าง

(๔) มูลฝอยทุกชนิดที่มาจากห้องรักษาผู้ป่วยติดเชื้อร้ายแรง

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลพื้นฐาน

๒.๑ พื้นที่ ที่ตั้ง และอาณาเขต

เทศบาลตำบลเวียงป่าเป้าตั้งอยู่ทางทิศเหนือของที่ว่าการอำเภอเวียงป่าเป้า ระยะห่างประมาณ ๑.๕ กิโลเมตร มีพื้นที่จำนวน ๔.๒ ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ บ้านเด่นศาลา	หมู่ที่ ๓ ตำบลสันสลี
ทิศใต้	ติดต่อกับ บ้านหนองยาว	หมู่ที่ ๔ ตำบลเวียง
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ บ้านโป่งหนอง	หมู่ที่ ๓ ตำบลเวียง
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ แม่น้ำลาวและบ้านดงหลายหน้า	หมู่ที่ ๗ ตำบลเวียง

๒.๒ สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะชุมชนของเทศบาลตำบลเวียงป่าเป้าเป็นชุมชนที่มีความหนาแน่นทอดยาวไปตามสองข้างทางหลวงสายเชียงราย - เชียงใหม่ ทั้งสองข้างริมถนนมีบ้านเรือน ร้านค้า อาคารพาณิชย์ ร้านอาหารสถานประกอบการและสถานที่ราชการเรียงรายอยู่ค่อนข้างหนาแน่นและสภาพภายในเขตเทศบาลเป็นกลุ่มชุมชนหมู่บ้านและไร่นาสวนบ้างเล็กน้อย สภาพบ้านเรือนมีทั้งบ้านเรือนไม้และอาคารคอนกรีตและมีซอยแยกจากถนนสายหลักเชียงราย-เชียงใหม่ แต่ละซอยยังมีถนนเชื่อมซอยแยกจากถนนสายหลักเชียงราย -เชียงใหม่ แต่ละซอยยังมีถนนเชื่อมซอยอีกจำนวนมากส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่เรียบร้อยและสามารถสัญจรติดต่อได้สะดวกมีการวางผังเมืองไว้ได้ดีพอสมควร ปัจจุบันถนนสายเชียงราย- เชียงใหม่ เป็นเส้นทางคมนาคมและขนส่งที่สะดวกทำให้ประชาชนประกอบอาชีพค้าขายบริเวณสองข้างทางและรับจ้างมากขึ้น

๒.๓ ภูมิอากาศ

สภาพอากาศเป็นเขตร้อนชื้น แบบมรสุมมี ๓ ฤดู คือ ฤดูร้อน ฤดูฝน และฤดูหนาวอุณหภูมิทั่วไปเฉลี่ย ๒๕-๓๐ องศาเซลเซียสในฤดูหนาวอากาศหนาวจัดมีหมอกปกคลุมเนื่องจากภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นป่าและภูเขาส่วนใหญ่ในช่วงฤดูฝนของทุกปี จะมีน้ำป่าไหลบ่าท่วมถนนบางจุด ๒ ฤดู คือ

- ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ - เดือนมิถุนายน
- ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือน กรกฎาคม - เดือนมกราคมของปีถัดไป

๒.๔ ประชากร

- ประชากรทั้งสิ้น ๔,๕๗๔ คน
- แยกเป็น ประชากรชาย ๒,๑๖๗ คน
 ประชากรหญิง ๒,๔๐๗ คน
- จำนวนครัวเรือน ๒,๒๐๕ ครัวเรือน

๒.๕ สถานการณ์ขยะมูลฝอยชุมชน

๒.๕.๑ อัตราการผลิตปริมาณขยะมูลฝอย

เนื่องจากในพื้นที่รับผิดชอบของเทศบาลตำบลเวียงป่าเป้ารวมทั้งพื้นที่ใกล้เคียง ยังใช้ระบบการจัดการมูลฝอยด้วยวิธีการจัดเก็บจากแหล่งกำเนิด แล้วนำทิ้งกับบริษัทเอกชน โดยไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยตามหลักวิชาการ แต่อย่างใด

๒.๕.๒ การคัดแยกขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นจากแหล่งกำเนิด ยังไม่มีการคัดแยกขยะมูลฝอยที่เป็นระบบตามหลักวิชาการ

๒.๕.๓ วิธีการกำจัดขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยที่เกิดจากแหล่งกำเนิดส่วนใหญ่ ประชาชนใช้การกำจัดด้วยวิธีการเผา

๒.๕.๔ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการขยะมูลฝอย

๑.) ไม่มีระบบการจัดการขยะมูลฝอย ตั้งแต่แหล่งกำเนิด จนถึงปลายทาง

๒.) การส่งเสริมการลด คัดแยกขยะมูลฝอยในระดับครัวเรือนหรือนำขยะมูลฝอยไปใช้ประโยชน์มีน้อย ทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นตามสัดส่วนของประชากรในแต่ละพื้นที่

๓.) เทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า ยังขาดงบประมาณในการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ส่วนที่ ๓

การจัดการขยะมูลฝอย

๓.๑ การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

(๑) เทศบัญญัติตำบลเวียงป่าเป้า เรื่อง การกำจัดสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย พ.ศ. ๒๕๕๖

๓.๒ แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอย

แหล่งกำเนิดขยะมูลฝอยของเทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า

- ที่พักอาศัย (เช่น บ้านเรือน หอพัก) ได้แก่ เศษอาหาร กระดาษ พลาสติก ผ้า หนัง แก้ว กระจก อลูมิเนียม โลหะอื่นๆ ขี้เถ้า กิ่งไม้ใบไม้ เครื่องใช้ไฟฟ้า ถ่าน ยางรถ ถึงขยะอันตรายจากบ้านเรือน เช่น ถ่านไฟฉาย แบตเตอรี่ น้ำมันเครื่อง น้ำมันชัก ล้าง หลอดไฟ เป็นต้น
- ธุรกิจการค้า (เช่น ร้านค้า ตลาด อาคารสำนักงาน โรงแรม บัณน้ำมัน อุ้งมรดก เป็นต้น) ได้แก่ กระดาษ พลาสติก ไม้ เศษอาหาร แก้ว โลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า แบตเตอรี่ ขยะอันตราย
- สถาบันต่างๆ (เช่น วัด โรงเรียน โรงพยาบาล สถานีตำรวจ) ได้แก่ กระดาษ พลาสติก ไม้ เศษอาหาร แก้ว โลหะ เครื่องใช้ไฟฟ้า แบตเตอรี่ ขยะอันตราย
- สถานที่สาธารณะ

๓.๓ ประเภทขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอย หรือของเสีย สิ่งปฏิกูล สิ่งที่เป็นปัญหาที่ควรนำไปกำจัดทิ้ง แต่ถึงจะกล่าวว่าเป็นสิ่งที่ควรกำจัดทิ้งก็เชื่อว่าทุกคนที่สร้างขยะจะมีส่วนร่วมในการจัดการกับขยะที่แต่ละคนได้ก่อขึ้น เพราะคนส่วนใหญ่ต่างมองว่าเป็นหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่ในการเก็บรวบรวม ขนส่ง และนำไปกำจัด แต่ในหลักความเป็นจริง การจัดการขยะมูลฝอยควรจะเป็นหน้าที่ของทุกคนที่เป็นผู้ก่อขยะมูลฝอยเหล่านี้ ดังนั้นหากต้องการให้ปัญหาของขยะมูลฝอยลดน้อยลงจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของพวกเราทุก ๆ คน โดยก่อนที่จะทราบถึงวิธีที่จะจัดการกับขยะมูลฝอยนั้น ก็ควรที่จะทราบถึงความหมายของคำว่า “ขยะมูลฝอย” กันก่อนประเภทของขยะ โดยทั่วไปสามารถแบ่งออกเป็น ๔ ประเภทหลักๆ ได้แก่

(๑) ขยะเปียกหรือขยะย่อยสลายได้ เช่น เศษผัก เศษอาหารและเปลือกผลไม้ สามารถนำไปหมักทำปุ๋ยได้

(๒) ขยะรีไซเคิลหรือขยะที่สามารถนำไปขายได้ เช่น แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ/อโลหะ

(๓) ขยะทั่วไปเป็นขยะที่ย่อยสลายยากและไม่คุ้มค่าในการนำไปรีไซเคิล เช่น ซองบะหมี่สำเร็จรูป เปลือกลูกอม ถุงขนม ถุงพลาสติกเป็นอาหาร

(๔) ขยะอันตรายหรือขยะมีพิษที่ต้องเก็บรวบรวมแล้วนำไปกำจัดอย่างถูกวิธี เช่น กระจกยาฆ่าแมลง หลอดไฟ ยาหมดอายุ ถ่านไฟฉาย

๓.๔ กระบวนการจัดการขยะมูลฝอย

๓.๔.๑ มาตรการการคัดแยกมูลฝอย 3Rs

มาตรการ ๓Rs ก็คือการจัดการขยะหรือวัสดุที่ไม่ต้องการใช้ให้ลดน้อยลงหรือหมดไป โดยยึดหลักการ ๓Rs ซึ่งประกอบด้วย Reduce (การลดการใช้) Reuse (การใช้ซ้ำ) และ Recycle (การนำกลับมาใช้ใหม่)

R แรก คือ ลดการใช้สิ่งของที่ไม่จำเป็น (Reduce)

ปฏิเสธหรือหลีกเลี่ยงสิ่งของหรือบรรจุภัณฑ์ที่จะสร้างปัญหาขยะ (Refuse) หันมาใช้ผลิตภัณฑ์ชนิดเติม เช่น น้ำยาล้างจาน น้ำยาปรับผ้านุ่ม เครื่องสำอาง ฯลฯ จะลดปริมาณขยะมูลฝอยอันตรายภายในบ้าน ข้อสำคัญพยายามหลีกเลี่ยงการใช้โฟมหรือ พลาสติก ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของสถานการณ์โลกร้อนที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน ทั้งการย่อยสลายและการกำจัดไม่ให้มีมลพิษได้ยาก โดยเปลี่ยนพฤติกรรมที่เคยชิน หันมาลองใช้ถุงผ้าหรือตะกร้าในการจับจ่ายซื้อของแทน

R ที่สอง คือ การใช้ซ้ำ (Reuse)

นำสิ่งของที่ใช้แล้วนำกลับมาใช้ใหม่ เช่น ถุงพลาสติกนำมาใส่ของหรือใช้เป็นถุงขยะ นำสิ่งของมาดัดแปลงให้ใช้ประโยชน์ได้อีก เช่น การนำยางรถยนต์มาทำเก้าอี้ การนำขวดพลาสติกมาดัดแปลงเป็นที่ใส่ของ แจกัน การนำเศษผ้าเหลือใช้มาทำเป้เล่นนอนหรือพรมเช็ดเท้า เป็นต้น ใช้กระดาษขาวทั้งสองหน้า นำน้ำที่ใช้ ชักผ้า ล้างจาน แล้วมารดน้ำต้นไม้ หรือว่าจะนำไปล้างรถของคุณต่อ ก็ไม่ใช่เรื่องที่เสียหายอะไร

R ที่สาม คือ การรีไซเคิล (Recycle)

เป็นการนำกลับมาใช้แล้วใช้อีกเหมือนกัน แต่ Recycle พิเศษตรงที่ต้องนำไปแปรสภาพเสียก่อน แต่ถ้าจะให้ชัดเจนก็คือการนำเอาขยะทั้งหลาย กลับไปเข้ากระบวนการหลอมละลาย แล้วขึ้นรูปใหม่ กลายเป็นถุงดำ กะละมัง ถังขยะ เป็นต้น หรือแม้กระทั่งกระดาษขาวใช้แล้วไป recycle ออกมาเป็นกระดาษกล่อง การที่เราชั่งกิโลขายหนังสือพิมพ์กันมาชั่วนาตาปีก็เป็นหนึ่งในกระบวนการ recycle นั่นเอง ขยะที่คุณนำมา recycle ต่อได้นั้น ได้แก่ สิ่งของจำพวก แก้ว กระดาษ พลาสติก โลหะ และอโลหะ นำมาแยกให้ถูกประเภท หลังจากนั้นคุณก็นำไป ขาย/บริจาค/นำเข้าธนาคารขยะ/กิจกรรมขยะแลกไข่ก็ได้ ซึ่งหลังจากที่ขยะเหล่านี้ได้ถูกนำไปรีไซเคิลในวิธีการต่าง ๆ แล้ว ก็จะสามารถนำมาใช้ใหม่อีกครั้งหนึ่ง

๓.๔.๒ ข้อกำหนดในการคัดแยกขยะมูลฝอย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่รับผิดชอบด้านการจัดการขยะมูลฝอยควรส่งเสริมให้ประชาชน ที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบดำเนินการคัดแยก โดยมีข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- (๑) คัดแยกขยะที่สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้หรือขยะรีไซเคิลออกจากขยะย่อยสลาย ขยะอันตรายและขยะทั่วไป
- (๒) จัดเก็บขยะที่ทำการคัดแยกแล้วในบ้านเรือนไว้ในถุงหรือถังรองรับขยะแบบแยกประเภท หน่วยราชการจัดเตรียมไว้
- (๓) จัดวางภาชนะรองรับขยะแบบแยกประเภทในบริเวณที่มีอากาศถ่ายเทสะดวกมีแสงสว่างเพียงพอ ไม่กีดขวางทางเดิน อยู่ห่างจากสถานที่ประกอบอาหารที่รับประทานอาหารแหล่งน้ำดื่ม
- (๔) ให้จัดเก็บขยะอันตราย หรือภาชนะบรรจุสารที่ไม่ทราบแน่ชัดเป็นสัดส่วนแยกต่างหาก จากขยะอื่น ๆ เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของสารพิษ หรือการระเบิดแล้วให้นำไปรวบรวมไว้ในภาชนะหรือสถานที่รวบรวมขยะอันตรายของชุมชน
- (๕) ห้ามจัดเก็บขยะอันตรายไว้รวมกัน โดยให้แยกเก็บเป็นประเภทๆ หากเป็นของเหลวให้ใส่ถังหรือภาชนะบรรจุ มิดชิดและไม่รั่วไหล หากเป็นของแข็งหรือกิ่งของแข็งให้เก็บใส่ถังหรือภาชนะที่แข็งแรง
- (๖) หลีกเลี่ยงการเก็บกักขยะที่ทำการคัดแยกแล้วและมีคุณสมบัติที่เหมาะสมแก่การเพาะพันธุ์ของพาหะนำโรค หรือที่อาจเกิดการรั่วไหลของสารพิษไว้เป็นเวลานาน
- (๗) หากมีการใช้น้ำยาทำความสะอาดวัสดุคัดแยกแล้วหรือวัสดุเหลือใช้ที่มีไขมันหรือตะกอน น้ำมันปนเปื้อนจะต้องระบายน้ำเสียนั้นผ่านตะแกรงและบ่อดักไขมันก่อนระบายสู่อำเภอสาธารณะ
- (๘) ห้ามเผา หลอม สกัดหรือ ำเนินกิจกรรมอื่นใดเพื่อการคัดแยกการสกัดโลหะมีค่าหรือการทำลายขยะ ในบริเวณที่พักอาศัย หรือพื้นที่ที่ไม่มีระบบป้องกันและควบคุมของเสียที่จะเกิดขึ้น

ภาพ การแยกขยะมูลฝอย

ภาพ การแยกขยะมูลฝอยในสำนักงาน

ภาพ การแยกขยะมูลฝอยหลังการเก็บ ขนจากชุมชน

๓.๔.๓ การคัดแยกขยะมูลฝอย

สำหรับประเภทของภาชนะรองรับขยะที่ทำการคัดแยกนั้น โดยทั่วไปมักแบ่งออกเป็น ๔ ประเภท เพื่อให้สามารถรองรับขยะได้ครบทุกชนิด คือ

- ถังสีเขียว ใช้สำหรับรองรับขยะย่อยสลาย (Compostable waste) เช่น เศษอาหาร เศษพืชผัก เปลือกผลไม้ ใบไม้ เป็นต้น ขยะเหล่านี้เป็นอินทรีย์วัตถุที่มีความชื้นสูงและย่อยสลายได้ดีตามธรรมชาติ ซึ่งสามารถนำไปทำปุ๋ยหมักได้

- ถังสีเหลือง ใช้สำหรับรองรับขยะรีไซเคิล (Recyclable waste) เช่น แก้ว กระดาษ โลหะ อะลูมิเนียม พลาสติก เป็นต้น เมื่อรวบรวมขยะเหล่านี้แล้วสามารถนำไปขายให้กับร้านรับซื้อของเก่า เพื่อนำเข้าสู่โรงงานแปรรูปขยะต่อไป

- ถังสีส้ม ใช้สำหรับรองรับขยะอันตราย (Hazardous waste) เช่น หลอดฟลูออเรสเซนต์ ถ่านไฟฉาย กระป๋องสีสเปรย์ กระป๋องยาฆ่าแมลง กระป๋องน้ำยาทำความสะอาดสุขภัณฑ์ เป็นต้น ขยะเหล่านี้ต้องคัดแยกไว้ต่างหากเพื่อนำไปกำจัดตามวิธีที่เหมาะสมต่อไป

- ถังสีน้ำเงิน ใช้สำหรับรองรับขยะทั่วไป (General waste) เช่น พลาสติกห่อลูกอม ซองขนมขี้กิ้ง สำเร็จรูป ถุงพลาสติกเปื้อนอาหาร โฟมเปื้อนอาหาร เป็นต้น

สีเขียว : ขยะย่อยสลาย

สีเหลือง : ขยะรีไซเคิล

สีส้ม : ขยะอันตราย

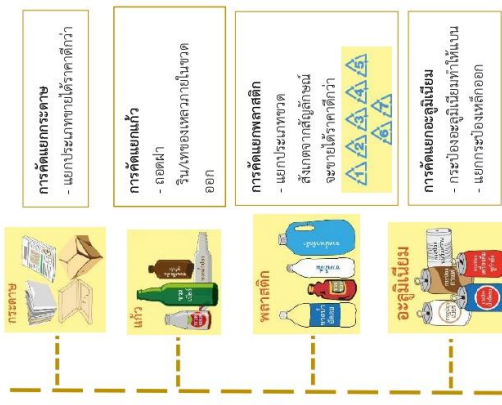
สีน้ำเงิน : ขยะทั่วไป

ขยะมูลฝอย

ขยะมูลฝอยรีไซเคิล

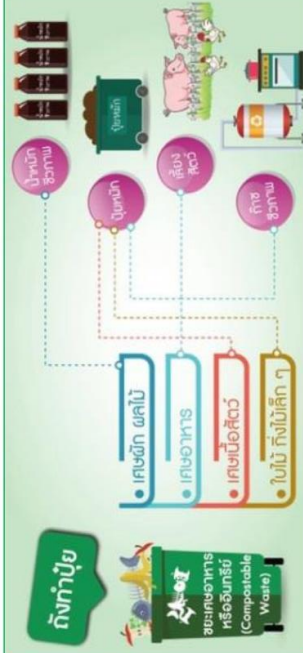
นำเข้าสู่กิจกรรมการรีไซเคิล

ขยะมูลฝอยอันตราย/มูลฝอยย่อยสลาย

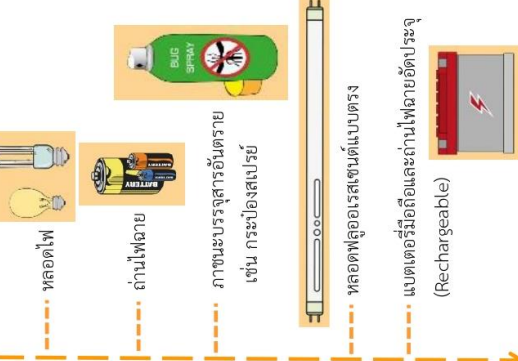
คัดแยก เพื่อนำไปใช้ประโยชน์

นำไปกำจัดอย่างถูกต้อง เช่น การฝังกลบแบบปลอดภัย (Secure Landfill)

ขยะมูลฝอยอันตราย

นำเข้าสู่กิจกรรมการรีไซเคิล

ขยะมูลฝอยทั่วไป

นำเข้าสู่กิจกรรมการรีไซเคิล

๓.๔.๔ การเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการจัดการขยะในชุมชนจะต้องจัดเตรียมภาชนะและรถสำหรับเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย ตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

๑. ภาชนะสำหรับรองรับขยะมูลฝอย

(๑) จัดวางภาชนะรองรับขยะในบริเวณพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น เช่น ตลาด ที่พักอาศัย สถาบันการศึกษา ชุมชน อุตสาหกรรม หรืออื่นๆ ตามข้อกำหนดอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ จัดวางภาชนะรองรับขยะแบบแยกประเภทในอัตราไม่น้อยกว่า ๕๐๐ ลิตร ต่อ ๕๐ - ๘๐ หลังคาเรือน หรือต่อประชากร ๓๕๐ คน หรือตามความเหมาะสมของชุมชน

- จัดให้มีภาชนะหรือสถานที่ที่ใช้สำหรับเก็บกักขยะแบบแยกประเภท ณ จุดรวบรวมขยะ (Station) ของชุมชนเพื่อรอการเก็บขนไปกำจัดหรือดำเนินการอย่างอื่น โดยให้มีความจุไม่น้อยกว่า ๓ เท่าของปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในแต่ละวันหรือตามความเหมาะสมของสถานที่

(๒) การจัดหาภาชนะรองรับขยะ หรือสถานที่เก็บกักขยะรวมในชุมชน จะต้องพิจารณาตาม ลักษณะของขยะที่จะทำการคัดแยกเช่น จัดหาภาชนะหรือสถานที่เก็บกักขยะย่อยสลาย และขยะรีไซเคิล หรือขยะรีไซเคิลขยะย่อยสลายและขยะทั่วไป หรือขยะรีไซเคิล ขยะย่อยสลาย ขยะทั่วไปและขยะอันตราย

(๓) สถานที่ที่ใช้สำหรับเก็บกักขยะรวมในชุมชนจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

- ผนังต้องทำด้วยวัสดุถาวรและทนไฟ
- พื้นผิวภายในต้องเรียบและกันน้ำซึม
- ต้องมีการป้องกันกลิ่น น้ำฝน และสัตว์คุ้ยเขี่ยหรือพาหะนำโรค
- มีความสะดวกในการทำความสะอาดและรวบรวมน้ำเสียที่เกิดจากขยะเพื่อนำไปบำบัด
- ต้องมีระบบระบายและถ่ายเทอากาศที่ดีและป้องกันน้ำเข้าสู่สถานที่เก็บกัก
- ตั้งอยู่ห่างจาก แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค สถานที่ประกอบอาหารสถานที่รับประทานอาหาร บริเวณที่เลี้ยงเด็กก่อนหรือสนามเด็กเล่นตามข้อกำหนดของท้องถิ่น หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ตั้งอยู่ในบริเวณที่สาธารณชนเข้าถึงได้ง่ายและรถเก็บขนขยะสามารถเข้าไปดำเนินการ ขนถ่ายได้สะดวก
- มีเครื่องปิดกั้นให้พ้นจากสายตาสาธารณชนและมีรั้วรอบขอบชิด
- มีเครื่องหมายแสดงว่าเป็นสถานที่เก็บกักขยะป้ายแสดงแผนการเก็บขนและแผนฉุกเฉิน สำหรับช่วงเวลาที่ความจุของสถานที่ไม่เพียงพอเนื่องจากความล่าช้าในการขนส่งขยะไปจัดการ

(๔) ภาชนะรองรับขยะ หรือสถานที่เก็บกักขยะรวมในชุมชน จะต้องตั้งอยู่ในที่ที่ไม่มีสิ่งกีดขวางทางจราจรและการสัญจรของประชาชน

(๕) ขยะจะต้องถูกเก็บรวบรวมไว้ในภาชนะรองรับแบบแยกประเภทตามที่ได้รับอนุญาตไว้บนภาชนะหรือสถานที่เก็บกักขยะซึ่งได้จัดเตรียมไว้สำหรับชุมชนนั้น ในส่วนของเทศบาลตำบลเวียงป่าเป้าใช้ความร่วมมือจากประชาชนในชุมชนในการลดการใช้ถังขยะ โดยใช้การใส่ ถังดำหรือถังที่ประชาชนในเขตรับผิดชอบสามารถหาได้ นำมาวางบริเวณหน้าบ้านของตนเอง ตาม วัน เวลา ที่เทศบาลได้กำหนดไว้ ได้แก่ ทุกวันจันทร์ และวันพฤหัสบดีของทุกสัปดาห์ เวลา ๐๗.๓๐-๑๓.๐๐ น. เพื่อลดการเกิดปัญหาขยะล้นถัง ตกลงพื้นถนนทำให้เกิดความไม่สะอาดได้

๓.๔.๕ ผู้คัดแยกขยะมูลฝอย

(๑) ห้ามบุคคลใดดำเนินการคัดแยกขยะเพื่อประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ในภาชนะรองรับขยะหรือสถานที่เก็บกักขยะรวมของชุมชน เว้นแต่

- บุคคลดังกล่าวได้รับอนุญาตจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการขยะในชุมชน
- บริเวณหรือสถานที่เก็บกักขยะดังกล่าวได้จัดไว้เป็นพื้นที่เฉพาะสำหรับให้มีการคัดแยก
- กรณีอื่นๆ ตามที่หน่วยงานส่วนท้องถิ่นกำหนด

(๒) บุคคลใดที่ได้รับอนุญาตให้เป็นผู้คัดแยกขยะในภาชนะหรือสถานที่เก็บกักขยะในชุมชนจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

- ควบคุมมิให้มีการหกหล่น ปลิวฟุ้งของขยะและการรั่วไหลของน้ำขยะในขณะดำเนินการคัดแยก
- จัดเก็บขยะและภาชนะรองรับให้อยู่ในสภาพเดิมหลังจากคัดแยกแล้วเสร็จ
- ของมีคม เช่น เศษแก้ว หรือเข็มฉีดยาจะต้องคัดแยกออกจากขยะอื่นๆ และใส่ถุงมือที่มีความหนาเพียงพอเพื่อป้องกันการเกิดบาดแผลในขณะทำการคัดแยก
- ห้ามทำการคัดแยกวัตถุต้องสงสัยหรือภาชนะบรรจุวัสดุที่ไม่ทราบแน่ชัดหากพบเห็น ให้รีบแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตรวจสอบต่อไป
- ห้ามเผา หลอม สกัดหรือดำเนินกิจกรรมอื่นใด เพื่อการคัดแยก การสกัดโลหะหรือ ทำลายขยะในบริเวณพื้นที่ที่ไม่มีระบบป้องกันและควบคุมของเสียที่จะเกิดขึ้น
- ไม่คัดแยกขยะในขณะที่ร่างกายมีบาดแผล หรือเจ็บป่วย
- ในขณะดำเนินการคัดแยกขยะจะต้องสวมเสื้อผ้าให้รัดกุมและสวมใส่อุปกรณ์ป้องกันตนเอง เช่น ถุงมือ ผ้าปิดจมูก แว่นตา หมวกคลุมผม และรองเท้ายูท
- เมื่อคัดแยกขยะแล้วเสร็จให้ทำความสะอาดร่างกายโดยการอาบน้ำฟอกสบู่ทุกครั้ง
- ควรทำความสะอาดเสื้อผ้าหรืออุปกรณ์ป้องกันต่างๆ ภายหลังเลิกใช้งานในแต่ละครั้ง และทำความสะอาดแยกต่างหากจากชุดอื่นๆ
- ควรรับประทานอาหารและดื่มน้ำที่สะอาดรวมทั้งล้างมือก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง
- ควรมีการตรวจสุขภาพประจำปีเช่น ตรวจเลือด ตับ ไต และปอดและฉีดวัคซีนป้องกันโรค เช่น บาดทะยักไทฟอยด์และอื่นๆ

๓.๔.๖ จำนวนรถเก็บรวบรวมขยะ

จัดการเก็บรวบรวมขยะและพนักงานประจำรถให้เพียงพอกับปริมาณขยะที่เกิดขึ้นตามเกณฑ์ต่อไปนี้

(๑) จัดหารถยนต์เก็บรวบรวมขยะ ๑ คัน ประเภทธรรมดาเปิดข้างขนาด ๔ ลบ.ม. (๕ ลบ. หลา) ๑ คันต่อประชากร ๒,๐๐๐ คน หรือ

(๒) จัดหารถยนต์เก็บรวบรวมขยะ ๑ คัน ประเภทธรรมดาเปิดข้างขนาด ๑๐ ลบ.ม. (๑๓ ลบ. หลา) ๑ คัน ต่อประชากร ๕,๐๐๐ คน หรือ

(๓) จัดหารถยนต์เก็บรวบรวมขยะ ๑ คัน ประเภทธรรมดาเปิดข้างขนาด ๑๐ ลบ.ม. (๑๕ ลบ. หลา) ๑ คันต่อประชากร ๕,๐๐๐ คน

(๔) จัดหารถยนต์เก็บรวบรวมขยะแบบอัดท้ายขนาดความจุ ๔ ลบ.ม. (๑๐ ลบ.หลา) ๑ คัน ต่อประชากร ๑๐,๐๐๐ คน รถที่ทางเทศบาลได้ทำการใช้งานอยู่ในปัจจุบันจำนวน ๒ คัน (๕) จัดหารถยนต์เก็บรวบรวมขยะแบบอัดท้ายขนาดความจุ ๑๐ ลบ.ม. (๑๓ ลบ.หลา) ๑ คัน ต่อประชากร ๑๕,๐๐๐ คน

๓.๔.๗ การดำเนินการจัดเก็บ

(๑) จัดเก็บขยะให้หมดตามวันเวลาที่กำหนดไว้ หรือให้มีปริมาณขยะตกค้างน้อยที่สุดเพื่อป้องกันปัญหาเรื่องกลิ่น ทศนียภาพและพาหะนำโรค

(๒) จัดเก็บขยะแยกตามประเภท/ชนิดของขยะที่ได้คัดแยกไว้เช่น การจัดเก็บขยะรีไซเคิล แยกต่างหากจากขยะย่อยสลายขยะทั่วไปและขยะอันตราย

(๓) จัดเก็บขยะอันตรายแยกต่างหากจากขยะรีไซเคิลขยะย่อยสลายและขยะทั่วไป

(๔) จัดให้มีวันเก็บรวบรวมพิเศษสำหรับขยะรีไซเคิลและขยะอันตรายอย่างน้อยสัปดาห์ละ ๑ ครั้งและห้ามใช้รถเก็บรวบรวมที่มีระบบอัดขยะเก็บรวบรวมขยะอันตราย

(๕) ควบคุมมิให้เกิดการฟุ้งกระจายของขยะและการหกรั่วของน้ำขยะในขณะจัดเก็บ รวบรวม

(๖) ห้ามมิให้ระบายน้ำเสียที่เกิดจากการล้างหรือทำความสะอาดภาชนะและสถานที่เก็บกัก ขยะลงสู่แม่น้ำแอ่งน้ำลำคลองระบายน้ำแหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติอื่นๆ โดย ปราศจาก การบำบัดจนได้ค่าตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด

(๗) จัดเก็บขยะติดเชื้อตามมาตรฐานที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด (๘) จัดการขยะอันตรายตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนด

๓.๔.๘ เส้นทาง การจัดเก็บ

(๑) กำหนดเส้นทางให้จุดสุดท้ายของการเก็บขยะอยู่ใกล้สถานีขนถ่ายขยะ หรือพื้นที่กำจัดขยะมากที่สุด ส่วนเส้นทางรถเก็บรวบรวมขยะรีไซเคิลควรให้จุดสุดท้ายของการเก็บรวบรวม อยู่ใกล้ โรงงานคัดแยกและแปรรูปขยะมากที่สุด

(๒) ถ้าบริเวณใดมีการจราจรติดขัดมากๆ ให้หลีกเลี่ยงการเก็บรวบรวมในเวลานั้นโดย ดำเนินการในเวลาที่มีการจราจรน้อยที่สุด

(๓) ควรเก็บรวบรวมขยะ ในบริเวณที่มีปริมาณมากที่สุดก่อนในช่วงวันที่ทำการเก็บขนขยะ

(๔) ในกรณีพบว่าพื้นที่ที่มีขยะปริมาณน้อย และมีจุดเก็บรวบรวมอยู่กระจัดกระจายให้ทำ การเก็บรวบรวมในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่สุดท้ายแต่เก็บให้หมดในวันเดียวกัน

๓.๔.๙ การป้องกันอันตรายสำหรับพนักงานเก็บขน

(๑) จัดอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เพียงพอสำหรับพนักงานเก็บรวบรวมขยะ เช่น ถุงมือ รองเท้าผ้าปิดจมูก เป็นต้น รวมทั้งกำชับให้พนักงานแต่งกายให้ถูกสุขลักษณะโดยใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายที่จัดเตรียมให้ได้แก่การสวมเสื้อผ้าที่รัดกุม ใส่ถุงมือให้มิดชิด สวมรองเท้าหุ้มส้นและใช้ ผ้า ปิดจมูกตลอดระยะเวลาการปฏิบัติงาน

(๒) ตรวจสอบสภาพพนักงานเก็บรวบรวมขยะเป็นประจำทุกปีดูแลรักษาอุปกรณ์และรถเก็บ รวบรวมขยะให้อยู่ในสภาพดีตลอดเวลา

๓.๕ การเก็บขนขยะมูลฝอย

การขนส่ง หรือเคลื่อนย้ายขยะควรปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

๔.๕.๑ ควบคุมดูแลให้มีการบรรทุกขยะเกินพิกัดน้ำหนักที่กำหนดไว้สำหรับรถเก็บรวบรวมขยะนั้น ๆ

๔.๕.๒ ปฏิบัติตามข้อจำกัดน้ำหนัก และระเบียบวิธีการขนส่งวัสดุบนถนนสาธารณะซึ่งกำหนดโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๔.๕.๓ ขยะจะต้องถูกขนส่งในภาชนะบรรจุหรือผู้ที่ปิดของยานพาหนะขนส่งอาทิการปิดผาด้านข้าง และด้านท้ายของรถยนต์เก็บขนขยะแบบเปิดข้างเทท้ายในระหว่างการขนส่ง

๔.๕.๔ ควบคุมการรั่วไหลของน้ำจะขยะระหว่างการขนส่งโดยการจัดให้มีถังรองรับน้ำขยะ (Holding tank)

๔.๕.๕ ควบคุมการหกหล่น ปลิวฟุ้งของขยะออกนอกยานพาหนะขนส่งโดยจัดให้มีผ้าใบหรือตาข่าย ปกคลุมขยะในระหว่างการขนส่ง

๔.๕.๖ ขนส่งขยะรีไซเคิลแยกต่างหากจากขยะย่อยสลายขยะทั่วไปและขยะอันตราย

๔.๕.๗ ขยะอันตรายจะต้องขนส่งแยกต่างหากจากขยะรีไซเคิลขยะย่อยสลาย และขยะทั่วไปและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อกำหนดของการขนส่งวัตถุอันตรายตามพระราชบัญญัติวัตถุอันตรายหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๔.๕.๘ จำกัดความเร็วของรถในช่วงที่วิ่งผ่านชุมชนบริเวณทางร่วมหรือทางแยกให้มีความเร็วไม่เกิน ๔๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมง เพื่อป้องกันปัญหาด้านการฟุ้งกระจายของฝุ่นละอองและอุบัติเหตุ

๔.๕.๙ พนักงานขับรถ จะต้องปฏิบัติหน้าที่ด้วยความระมัดระวัง และปฏิบัติตามกฎจราจรอย่างเคร่งครัด

๔.๕.๑๐ ห้ามมิให้ระบายน้ำจะขยะและน้ำเสียที่เกิดจากการล้าง หรือทำความสะอาดรถยนต์เก็บขนขยะลงสู่แม่น้ำ แหล่งน้ำลำคลองระบายน้ำ แหล่งน้ำสาธารณะหรือแหล่งน้ำธรรมชาติอื่นๆ โดยปราศจากการบำบัดจนได้ค่าตามมาตรฐานคุณภาพน้ำทั้งตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด ติดตั้งป้ายหรือเครื่องหมายแสดงทางเข้าสถานที่กำจัดขยะให้ชัดเจน เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้นจากประชาชนที่สัญจรผ่านไปมา

๓.๖ สถานที่กำจัดขยะ (ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลเวียงป่าเป้า เนื่องจากระบบการจ้างเหมาบริษัทเอกชนกำจัด ตามที่ได้ทำสัญญาจ้างเหมาบริการขนเก็บขยะมูลฝอยไปกำจัด)

๓.๖.๑ เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่สถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยและสถานที่นำวัสดุกลับคืน

(๑) ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และชั้นที่ ๒ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการ กำหนด คุณภาพลุ่มน้ำเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๒๘ โบราณวัตถุ

(๒) ตั้งอยู่ห่างจากแนวเขตโบราณสถาน ตาม พระราชบัญญัติโบราณสถาน ศิลปวัตถุและ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ไม่น้อยกว่า ๑ กิโลเมตร

(๓) ควรตั้งอยู่ห่างจากชุมชนหลักไม่น้อยกว่า ๖ กิโลเมตร ตามข้อกำหนดกรมควบคุมมลพิษ

๔.๖.๒ เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ของสถานที่กำจัดโดยเตาเผาและสถานที่หมักทำปุ๋ย

(๑) ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และชั้นที่ ๒ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการ กำหนด คุณภาพลุ่มน้ำเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๘

(๒) ตั้งอยู่ห่างจากแนวเขตโบราณสถาน ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ไม่น้อยกว่า ๑ กิโลเมตร

(๓) ควรตั้งอยู่ห่างจากชุมชนหลัก ไม่น้อยกว่า ๕ กิโลเมตร ตามข้อกำหนดกรมควบคุมมลพิษ

(๔) ที่ตั้งของสถานที่จัดโดยเตาเผาควรเป็นที่โล่งไม่อยู่ในที่อับลม

๓.๖.๓ เกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ของสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอย

(๑) ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และชั้นที่ ๒ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการ กำหนด คุณภาพลุ่มน้ำ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๒๘

(๒) ตั้งอยู่ห่างจากแนวเขตโบราณสถาน ตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุและ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ไม่น้อยกว่า ๑ กิโลเมตร

(๓) ตั้งอยู่ห่างจากแนวเขตสนามบินไม่น้อยกว่า ๕ กิโลเมตร

(๔) ควรตั้งอยู่ห่างจากบ่อน้ำดื่ม หรือโรงผลิตน้ำประปาในปัจจุบันไม่น้อยกว่า ๓๐๐ เมตร

(๕) ควรตั้งอยู่ห่างจากแหล่งน้ำธรรมชาติหรือมนุษย์สร้างขึ้นมา รวมทั้งพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetland) ไม่น้อย กว่า ๓๐๐ เมตร

(๖) เป็นพื้นที่ซึ่งสภาพธรณีวิทยา หรือลักษณะใต้พื้นดินมั่นคงแข็งแรงพอที่จะรองรับขยะมูลฝอย

(๗) ควรเป็นพื้นที่ดอน ในกรณีเป็นพื้นที่ลุ่มที่มีโอกาสเกิดน้ำท่วมฉับพลันหรือน้ำป่าไหลหลาก จะต้อง มี มาตรการป้องกันแก้ไข

(๘) ควรเป็นพื้นที่ซึ่งระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึก ในกรณีที่ระดับน้ำใต้ดินอยู่สูงจะต้องมีมาตรการป้องกันแก้ไข

(๙) ควรเป็นพื้นที่ต่อเนื่องผืนเดียวและมีขนาดเพียงพอ สามารถใช้งานฝังกลบได้ไม่น้อยกว่า ๒๐ ปี

๓.๗ การคัดแยกขยะในสถานที่กำจัดขยะ (ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลเวียงป่าเป้า เนื่องจากใช้ระบบการจ้างเหมาบริษัทเอกชนกำจัด ตามที่ได้ทำสัญญาจ้างเหมาบริการขนเก็บขยะ มูลฝอยไปกำจัด)

การจัดให้มีการคัดแยกขยะในบริเวณสถานที่กำจัดขยะควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

๓.๗.๑ จัดเตรียมบริเวณพื้นที่คัดแยกขยะไว้เฉพาะแยกต่างหากจากพื้นที่ที่ต้องใช้สำหรับการกำจัดขยะหรือพื้นที่ที่ติดตั้งอุปกรณ์สำหรับกำจัดขยะ

๓.๗.๒ บริเวณพื้นที่ดำเนินการคัดแยกขยะจะต้องมีลักษณะอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(๑) สามารถรองรับขยะที่จะนำเข้ามาคัดแยกหรือกำจัดได้ไม่น้อยกว่า ๖ เท่าของ ปริมาณขยะ สถานที่จัดการขยะนั้นสามารถรองรับได้สูงสุดต่อวัน

(๒) มีระบบป้องกันน้ำฝน และน้ำท่า เพื่อป้องกันน้ำฝนสัมผัสกับขยะ

(๓) มีระบบป้องกันสัตว์คุ้ยเขี่ยและพาหะนำโรค

(๔) มีแสงสว่างเพียงพอและมีการระบายอากาศที่ดี

(๕) จัดให้มีมาตรการควบคุมความปลอดภัยในการทำงานให้เป็นไปตามกฎหมายว่า ด้วยการคุ้มครอง แรงงานหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓.๗.๓ บริเวณพื้นที่สำหรับเก็บรวบรวมวัสดุที่นำกลับคืนจะต้องมีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) มีขนาดความจุไม่น้อยกว่า ๖ เท่าของปริมาณวัสดุ คัดแยกได้สูงสุดต่อวัน

(๒) แบ่งเป็นสัดส่วนที่ชัดเจนตามหมวดหมู่หรือประเภทของขยะที่ได้คัดแยกไว้และที่ จะนำไปกักเก็บ

(๓) บริเวณที่เก็บกักขยะอันตรายจะต้องแยกต่างหากจากพื้นที่สำหรับเก็บรวบรวม วัสดุที่สามารถใช้ประโยชน์ประเภทอื่นๆ

(๔) มีระบบระบายอากาศและระบบป้องกันอัคคีภัย ตามข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(๕) มีระบบป้องกันน้ำฝน กลิ่น แมลง พาหะนำโรคและเหตุนาครา อื่นๆ ตาม ข้อกำหนดของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๓.๗.๔ จัดให้มีการฝึกอบรมผู้ที่คัดแยกขยะภายในบริเวณสถานที่จัดการขยะทั้งในด้านความปลอดภัยในการดำเนินงานและการคัดแยกขยะอย่างถูกสุขลักษณะ

๓.๘ ระบบการกำจัดขยะมูลฝอย (ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลเวียงป่าเป้า เนื่องจากใช้ระบบการจ้างเหมาบริษัทเอกชนกำจัด ตามที่ได้ทำสัญญาจ้างเหมาบริการขนเก็บขยะมูลฝอยไปกำจัด)

๓.๘.๑ การหมักทำปุ๋ย

(๑) ข้อกำหนดทั่วไป การดำเนินการสถานที่หมักทำปุ๋ยจะต้องจัดเตรียมรายละเอียดข้อมูลดังต่อไปนี้

- แผนที่หรือภาพถ่ายทางอากาศแสดงที่ตั้งและอาณาเขตของสถานที่หมักทำปุ๋ยการใช้ ที่ดินโดยรอบ ในรัศมี ๑ กิโลเมตรโดยใช้มาตราส่วนที่เหมาะสม
- แสดงแผนผังกระบวนการปฏิบัติงานของสถานที่หมักทำปุ๋ย แหล่งกำเนิด องค์กรประกอบ ปริมาณขยะ ที่จะรับเข้ามาหมักทำปุ๋ย สารเติมแต่งที่ใช้รวมทั้งการคาดการณ์ปริมาณขยะ มูลฝอยในอนาคต
- กระบวนการหมักและกำลังการผลิตที่ออกแบบไว้ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้งาน ระยะเวลาที่ใช้ใน การหมักการคัดแยกวัสดุและการแปรสภาพก่อนการหมัก
- จำนวนวันและชั่วโมงปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรทั้งหมด การจัดการวัสดุที่คัดแยกหรือ สิ่งตกค้าง เพื่อนำไปกำจัดต่อไป ปริมาณปุ๋ยหรือผลิตภัณฑ์อื่นๆ ที่ผลิตได้ ตลอดจน แนวทางการปรับปรุงคุณภาพปุ๋ยหมัก และการใช้ประโยชน์

(๒) ข้อกำหนดที่ตั้ง

- ไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ และชั้นที่ ๒ ตามมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการกำหนด ๖ ชั้น คุณภาพลุ่มน้ำเมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๒๘
- ตั้งอยู่ห่างจากแนวเขตโบราณสถาน ตามพระราชบัญญัติโบราณสถานโบราณวัตถุศิลปวัตถุ และ พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ ไม่น้อยกว่า ๑ กิโลเมตร
- ควรตั้งอยู่ห่างจากชุมชนหลักไม่น้อยกว่า ๕ กิโลเมตร และควรตั้งอยู่ในที่โล่งแจ้งและไม่อยู่ในที่ที่มี น้ำท่วมถึงควรตั้งอยู่ห่างจากบ่อน้ำดื่ม แหล่งน้ำธรรมชาติหรือที่มนุษย์สร้างขึ้น พื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetland) และ โรงผลิตน้ำประปาไม่น้อยกว่า ๕๐๐ เมตร หรือตามที่ส่วนราชการ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกำหนด

(๓) ข้อกำหนดในการปฏิบัติงาน

- กำหนดบุคลากรปฏิบัติงานในระหว่างชั่วโมงทำงาน ติดประกาศชั่วโมงปฏิบัติงานที่ประตูทางเข้า เพื่อให้สาธารณชนได้ทราบโดยทั่วกัน
- จัดเตรียมคู่มือการปฏิบัติงานและการบำรุงรักษา มาตรการความปลอดภัยในระหว่าง การปฏิบัติงาน จัดเตรียมการตรวจสอบ และจัดการมิให้มูลฝอยติดเชื้อและขยะอันตรายหรือของเสียอันตรายปะปน กับขยะอินทรีย์ที่จะนำไปหมักทำปุ๋ย
- บันทึกปริมาณขยะรายวันจากแหล่งกำเนิดต่างๆ ที่รับเข้ามา ปริมาณและประเภทวัสดุที่คัดแยก ออกหรือสิ่งตกค้าง

- ต้องจัดเตรียมมาตรการป้องกันอัคคีภัย แผนฉุกเฉินเพื่อแก้ไขปัญหากรณีเครื่องจักรอุปกรณ์เกิด ชัดข้อง หรือเกิดความล่าช้าด้วยสาเหตุอื่นใดในระหว่างปฏิบัติงาน

- ต้องควบคุมเศษขยะกลืน แมลงฝุ่นละอองและพาหะนำโรคเพื่อป้องกันปัญหารบกวนด้านสุขอนามัย และสภาพที่ไม่น่าดู

- คัดแยกและเก็บรวบรวมเศษวัสดุที่ไม่ย่อยสลายจากการหมัก หรือสิ่งตกค้างอื่นๆ จากกองปุ๋ยหมัก แล้วนำไปจัดการด้วยวิธีการที่เหมาะสมที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม

- สุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์คุณภาพของปุ๋ยหมักหรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการหมักปุ๋ย เช่น การวิเคราะห์ สารอาหารที่จำเป็นสำหรับพืช ปริมาณโลหะหนักหรือสารปรุงแต่งอื่นๆ พร้อมทั้งจดบันทึกผลการวิเคราะห์ดังกล่าว

- ติดตามตรวจสอบน้ำผิวดิน แหล่งน้ำผิวดินภายนอกอาณาเขตสถานที่หมักทำปุ๋ย ซึ่งอาจได้รับผลกระทบจากสิ่งปนเปื้อนจากการดำเนินงานของสถานที่หมักทำปุ๋ย แหล่งน้ำนิ่งจะ ตรวจสอบอย่างน้อย ๑ จุดในบริเวณใกล้ที่สุดกับสถานที่หมักทำปุ๋ย สำหรับน้ำไหล จะต้องตรวจสอบอย่างเพียงพอทั้ง จุดเหนือน้ำและท้ายน้ำ สำหรับน้ำทิ้งจากการบำบัดน้ำเสียจะ ตรวจสอบที่จุดปล่อยออกจากอาณา เขตของสถานที่หมักทำปุ๋ย โดยให้มีมาตรฐานคุณภาพ น้ำตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด

- ข้อกำหนดการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำความถี่ของการสุ่มตัวอย่างและการตรวจวิเคราะห์หมีดังนี้ คุณภาพน้ำก่อนเริ่มโครงการ ทำการสุ่มตัวอย่างน้ำและตรวจวิเคราะห์คุณภาพจากแหล่งน้ำผิวดิน ภายนอกสถานที่หมักทำปุ๋ยก่อนเริ่มดำเนินการอย่างน้อย ๑ ครั้ง

- ดัชนีคุณภาพน้ำผิวดินตรวจสอบตามปกติทำการสุ่มตัวอย่างและวิเคราะห์ปีละ ๒ ครั้ง โดยเฉพาะ ในช่วงต้นฤดูฝน และฤดูแล้ง

- รายละเอียดดัชนีคุณภาพน้ำทั้งจากการบำบัดน้ำเสียหรือจากบ่อเก็บกักน้ำฝนให้สุ่มตัวอย่าง และ ตรวจวิเคราะห์ปีละ ๒ ครั้ง

- ดัชนีคุณภาพที่ตรวจสอบอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็นกรด-ด่าง สารแขวนลอยทั้งหมด สารละลายทั้งหมด บีโอดีแอมโมเนียไนโตรเจนและฟอสเฟตทั้งหมด

๓.๘.๒ การกำจัดโดยเตาเผา (ไม่ได้อยู่ในความรับผิดชอบของเทศบาลเวียงป่าเป้า เนื่องจากใช้ระบบการจ้างเหมาบริษัทเอกชนกำจัด ตามที่ได้ทำสัญญาจ้างเหมาบริการขนเก็บขยะมูลฝอยไปกำจัด)

(๑) ข้อกำหนดทั่วไป การดำเนินการสถานที่กำจัดโดยเตาเผา จะต้องจัดเตรียมรายละเอียดข้อมูลดังต่อไปนี้

- แผนที่หรือภาพถ่ายทางอากาศแสดงที่ตั้งและอาณาเขตของสถานที่กำจัดโดยเตาเผา การใช้ที่ดินโดยรอบในรัศมี ๑ กิโลเมตรโดยใช้มาตราส่วนที่เหมาะสม

- แสดงแผนผังกระบวนการปฏิบัติงานของสถานที่กำจัดโดยเตาเผาแหล่งกำเนิดองค์ประกอบปริมาณขยะมูลฝอยที่จะรับเข้ามำกำจัดรวมทั้งการคาดการณ์ปริมาณขยะมูลฝอยในอนาคต

- กระบวนการเผาและขนาดที่ใช้รูปแบบ เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ใช้งานทั้งหมดจำนวนวัน และชั่วโมงปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรทั้งหมด มาตรการความปลอดภัยในระหว่าง การปฏิบัติงาน
- รูปแบบการควบคุมการระบายอากาศเสียจากปล่องเตาเผาการนำพลังงานความร้อนกลับไปใช้ประโยชน์ (ถ้ามี) การเก็บรวบรวมและการจัดการกากขี้เถ้า

(๒) ข้อกำหนดในการปฏิบัติงาน

- จัดเตรียมเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในชั่วโมงทำงาน ติดประกาศชั่วโมง ปฏิบัติงานที่ประตูทางเข้าเพื่อให้สาธารณชนได้ทราบโดยทั่วกัน
- จัดเตรียมคู่มือการปฏิบัติงานและการบำรุงรักษา มาตรการควบคุมความปลอดภัยในระหว่างปฏิบัติงาน
- จัดเตรียมมาตรการตรวจสอบ และการจัดการมิให้มูลฝอยติดเชื้อและของเสียอันตรายปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไปในสถานที่กำจัดโดยเตาเผา
- ต้องควบคุมเศษขยะมูลฝอย กลิ่น แผลง และพาหะนำโรค เพื่อป้องกันปัญหารบกวน สุขอนามัยและสภาพที่ไม่น่าดู
- บันทึกปริมาณขยะมูลฝอยรายวันจากแหล่งกำเนิดต่างๆ ที่นำไปกำจัดปริมาณและประเภทวัสดุที่คัดแยกออก หรือสิ่งตกค้าง ปริมาณกากขี้เถ้าที่เก็บรวบรวม
- ต้องจัดเตรียมมาตรการป้องกันอัคคีภัย แผนฉุกเฉินเพื่อแก้ไขปัญหากรณีเครื่องจักรอุปกรณ์ เกิดขัดข้อง หรือเกิดความล่าช้าด้วยสาเหตุอื่นใดในระหว่างปฏิบัติงาน
- ติดตามตรวจสอบอากาศเสียจากปล่องเตาเผาอย่างน้อยปีละ ๒ ครั้งโดยทำการเก็บตัวอย่าง และตรวจวิเคราะห์หาค่าปริมาณฝุ่นละออง ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ออกไซด์ของไนโตรเจน ไฮโดรเจนคลอไรด์สารประกอบไดออกซิน และความทึบแสง ซึ่งจะต้องมีค่าไม่เกินมาตรฐาน ควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสียจากเตาเผาขยะมูลฝอย ตามประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม
- ต้องบำบัดน้ำเสียจากการปนเปื้อนขยะมูลฝอย และน้ำเสียใดๆ ทั้งหมดที่เกิดขึ้นภายในสถานที่กำจัดโดยเตาเผาให้มีคุณภาพน้ำทิ้งไม่เกินมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากโรงงาน อุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติโรงงาน เก็บตัวอย่างน้ำทิ้งเพื่อตรวจสอบคุณภาพน้ำ อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้งดัชนีคุณภาพน้ำที่ตรวจสอบอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็น กรด-ด่าง สารแขวนลอยทั้งหมด สารละลายทั้งหมดและไอดี
- ต้องกำจัดกากเถ้าโดยการฝังกลบหรือวิธีการที่เหมาะสมที่ไม่ก่อให้เกิดผลเสียต่อสภาพแวดล้อม

๓.๘.๓ การกำจัดโดยฝังกลบ

(๑) ข้อกำหนดทั่วไป การดำเนินการสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอย จะต้องจัดเตรียมรายละเอียดข้อมูลและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

- แผนที่หรือภาพถ่ายทางอากาศแสดงที่ตั้งและอาณาเขตของสถานที่ฝังกลบ การใช้ที่ดินโดยรอบในรัศมี ๓ กิโลเมตรโดยใช้มาตราส่วนที่เหมาะสม

- แสดงแผนผังกระบวนการปฏิบัติงานของสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยแหล่งกำเนิดประเภท องค์ประกอบและปริมาณขยะมูลฝอยที่จะนำเข้ามาจัดการคัดการณปริมาณขยะมูลฝอยใน อนาคต

- จำนวนวันและชั่วโมงปฏิบัติงาน จำนวนบุคลากรทั้งหมด เครื่องจักรกลหนักที่ใช้ งาน อายุ การใช้งานของสถานที่ฝังกลบ แหล่งและประเภทของวัสดุกลบทับ • ประเภทของสถานที่ฝังกลบ แบ่งออกเป็น

- ประเภทที่ ๑ รับขยะมูลฝอยทั่วไป

- ประเภทที่ ๒ รับขยะมูลฝอยที่ย่อยสลายยากหรือไม่เกิดการเน่าเสียง่ายหรือพลาสติกยาง ท่อนไม้แก้วเศษวัสดุก่อสร้าง เป็นต้น

- ขนาดเนื้อที่ที่ใช้ในการก่อสร้างสถานที่ฝังกลบขยะมูลฝอยให้ใช้แนวทางพิจารณาต่อไปนี้ (ใช้การฝังกลบรวม ๔ ชั้น และมีอายุการใช้งานประมาณ ๒๐ ปี)

๑๐-๕๐ ตัน/วัน ใช้เนื้อที่ ๑๕-๗๐ ไร่

๕๐-๑๐๐ ตัน/วัน ใช้เนื้อที่ ๓๐-๑๓๐ ไร่

๑๐๐-๓๐๐ ตัน/วัน ใช้เนื้อที่ ๑๓๐-๓๘๐ ไร่

๓๐๐-๕๐๐ ตัน/วัน ใช้เนื้อที่ ๓๘๐-๖๒๐ ไร่

- เขตของการระบายน้ำทิ้ง (Zone of discharge) จะต้องไม่เกิน ๑๐๐ เมตรจากขอบเขต ของ พื้นที่หลุมฝังกลบขยะมูลฝอยหรือขอบเขตของสถานที่ฝังกลบแล้วแต่ระยะใดใกล้กว่ากัน

- สภาพทางธรณีวิทยาควรเป็นชั้นดินหรือชั้นหินตามธรรมชาติซึ่งอัตราการซึมผ่านของน้ำ น้อยถึงน้อยมาก ($X \leq 0 \times 10^{-5}$ ซม./วินาที) ความหนาของชั้นดินหรือชั้นหินนั้นไม่น้อย กว่า ๓ เมตร และมีการแพร่กระจายกว้างกว่าพื้นที่ฝังกลบขยะมูลฝอยไม่น้อยกว่าด้านละ ๕๐ เมตร

- สภาพทางอุทกธรณีวิทยา ให้สำรวจอธิบายสภาพอุทกธรณีวิทยาของสถานที่ฝังกลบทิศทาง และความเร็วของการไหลของน้ำบาดาลคุณภาพน้ำและระดับน้ำสูงสุดของน้ำใต้ดินและน้ำ ผิวดินก่อนเริ่มโครงการลักษณะภูมิประเทศชั้นหินอุ้มน้ำแหล่งน้ำสาธารณะและของเอกชน ภายในรัศมี ๑ กิโลเมตร

- สภาพทางธรณีวิทยาเทคนิค ให้สำรวจและอธิบายสภาพชั้นดิน น้ำใต้ดินอัตราการซึมผ่าน ของทำของชั้นดินสภาพความเสี่ยงต่อการเกิดแผ่นดินไหวรอยเลื่อน แผ่นดินถล่มและหลุมยุบ วิเคราะห์ฐานรากที่รองรับภาระและแรงกดลงจากการฝังกลบขยะมูลฝอย สภาพการทรุดตัว ภายหลังการฝังกลบ

- ระดับก้นบ่อฝังกลบ จะต้องอยู่สูงกว่าระดับน้ำใต้ดินสูงสุดไม่น้อยกว่า ๑ เมตร ยกเว้นในกรณี ที่มีการออกแบบพิเศษ เพื่อควบคุมป้องกันแรงดันขึ้น (uplift) ของน้ำใต้ดินต่อชั้นขยะมูลฝอย ในหลุม ฝังกลบ

๓.๙ การเฝ้าระวังและติดตามตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อม

การติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินจะทำการติดตั้งบ่อตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินในบริเวณใกล้เคียงกับสถานที่กำจัดมูลฝอย การติดตั้งบ่อตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดินในบริเวณโดยรอบสถานที่กำจัดมูลฝอยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพน้ำใต้ดิน ซึ่งอาจได้รับการปนเปื้อนจากน้ำทะเลมูลฝอย และแพร่กระจายออกไปยังแหล่งน้ำใต้ดินที่ไหลออกไป การติดตั้งบ่อตรวจสอบคุณภาพควรติดตั้งอย่างน้อย ๓ บ่อ ตามทิศทางการไหลของน้ำใต้ดิน โดยติดตั้งในบริเวณต้นน้ำใต้ดิน (Upgradient) จำนวน ๑ บ่อ (อยู่นอก สถานที่กำจัดไม่น้อยกว่า ๒๐ เมตร) และท้ายน้ำใต้ดิน (Downgradient) จำนวน ๒ บ่อ (ในพื้นที่ ๑ บ่อและ นอกพื้นที่ ๑ บ่อ) โดยให้เจาะลึกถึงระดับน้ำใต้ดินชั้นแรกจากพื้นล่างสุดของสถานที่กำจัดมูลฝอยในกรณีของ สถานที่กำจัดมูลฝอยที่ใช้วิธีฝังกลบอย่างถูกหลักสุขาภิบาล ตำแหน่งบ่อตรวจสอบทั้ง ๓ บ่อควรตั้งอยู่ภายในอาณาเขตของสถานที่ทำการเก็บตัวอย่าง จากบ่อตรวจสอบคุณภาพน้ำ จะมีลักษณะแตกต่างจากวิธีการและ ขั้นตอนการเก็บตัวอย่างน้ำประเภทอื่น รวมทั้งเครื่องมืออุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บตัวอย่างน้ำและต้องระมัดระวัง ในเรื่องการปนเปื้อนระหว่างการเก็บตัวอย่างน้ำ โดยดัชนีคุณภาพ ที่ต้องทำการวิเคราะห์จะคำนึงถึงสารที่มี การใช้มากในประเทศไทยและมีการทิ้งรวมในขยะมูลฝอยชุมชน ดัชนีที่จำเป็นและควรวิเคราะห์แบ่งออกเป็น ๕ กลุ่ม คือ

๑. กลุ่มสารอินทรีย์ระเหย ได้แก่ เบนซีน คาร์บอนเตตระคลอไรด์ โทลูอิน 1,2-ไดคลอโรอีเทน 1,1-ไดคลอโรเอทิลีน ซิล-1,2-ไดคลอโรเอทิลีน ทรานส์-1,2-ไดคลอโรเอทิลีน ไดคลอโร มีเทน เอท เบนซีน สไตรีน เตตระคลอโรเอทิลีน ไตรคลอโรเอทิลีน 1,1,1 ไดคลอโรอีเทน 1,1,2-ไตรคลอโรอีเทน ไชนรวม

๒. กลุ่มโลหะหนัก ได้แก่ สารหนู แคดเมียม โครเมียม ปรอท ตะกั่ว โครเมียม ทองแดง แมงกานีส นิกเกิล เซเลเนียม สังกะสี

๓. กลุ่มสารป้องกันและกำจัดศัตรูพืช ได้แก่อะทราซีน คลอร์เดน ดีดีที 2,4-เฮปตาคลอ เฮปตาคลอร์ อีพ็อกไซด์ ลินเดน เพนตะคลอโรฟินอล ลดริน

๔. กลุ่มสารอันตรายอื่นๆ ได้แก่ พีซีบี ไวนิลคลอไรด์ ไซยาไนด์ เบนโซ (เอ) ไพริน

๕. ดัชนีคุณภาพอื่นๆ เช่น สี พีเอช ความขุ่น การนำไฟฟ้า ความเป็นกรดเป็นด่าง ความกระด้าง คลอไรด์ ซัลไฟด์ ซัลเฟต บีโอดี ซีโอดี ของแข็งทั้งหมด ของแข็งละลาย NH₃-N, NG₃-N, เหล็ก, แมงกานีส

๓.๑๐ กระบวนการทำงานของทีมงาน ตาวิเศษ ทีมงานที่ดูแลเรื่องการเก็บขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล
ตำบลเวียงป่าเป้า

๑. ขั้นตอนลงชื่อเข้าปฏิบัติงานประจำวัน

๒. ขั้นตอนเตรียมรถให้พร้อมออกเก็บรวบรวมขยะมูลฝอย

๓. ขั้นตอนเตรียมอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติงาน ได้แก่ น้ำดื่มของพนักงาน
น้ำยาจุลินทรีย์ดับกลิ่นเหม็น ถูสำหรับบรรจุขยะรีไซเคิล เป็นต้น

๔. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยภายในหมู่บ้าน

ภาพ การออกเก็บขยะในเขตเทศบาล

ภาพ การเก็บขยะบริเวณหน้าเขตเทศบาล

ภาพ การบีบอัดขยะมูลฝอยโดยรถบรรทุกขยะแบบอัดท้าย

ภาพ การใช้จุลินทรีย์ในการดับกลิ่นขยะบริเวณขยะ และบริเวณพื้นถนน

๕. ขั้นตอนการถ่ายเทขยะมูลฝอย

ภาพ การถ่ายเทขยะลงบนลานที่เตรียมไว้เพื่อนำสู่กระบวนการถัดไป

ภาพ การขนย้ายขยะมูลฝอยของบริษัทรับเหมาเพื่อนำไปฝังและทำลายต่อไป

๖. ขั้นตอนการซั้่น้ำหนักขยะมูลฝอยรวม

ภาพ การซั้่น้ำหนักขยะมูลฝอย ณ สหกรณ์การเกษตรเวียงป่าเป้า

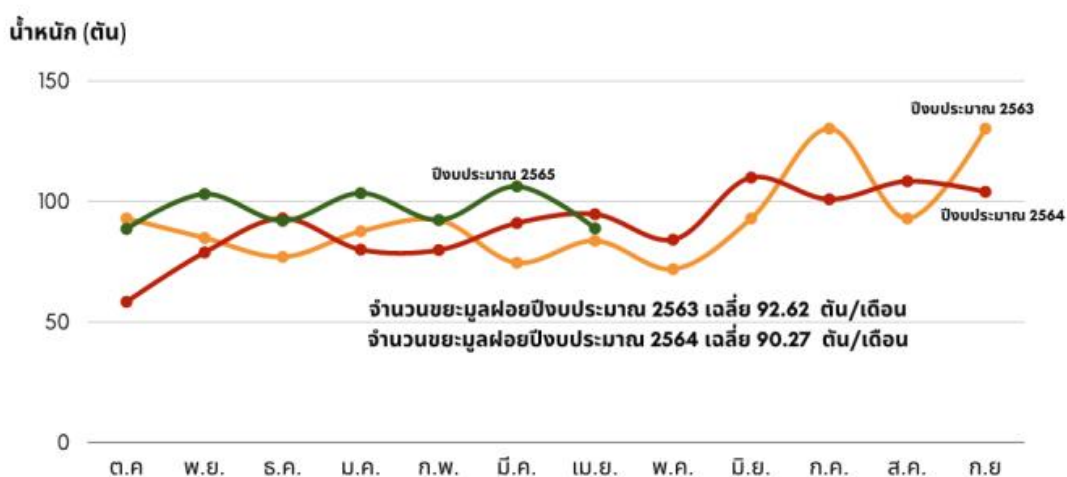
๗. การทำความสะอาดบริเวณที่ถ่ายเทขยะมูลฝอย

๘. การลงบันทึกปริมาณขยะในแต่ละเดือนในระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพ การบันทึกข้อมูลปริมาณขยะลงในระบบ

ปริมาณขยะมูลฝอยของ เทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า

อ้างอิงข้อมูลจาก ระบบสารสนเทศด้านการจัดการขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพ แผนภูมิแสดงข้อมูลปริมาณขยะที่บันทึกในระบบ

๓.๑๑.๒ ความถี่และเส้นทาง การเก็บขนมูลฝอยทั่วไป สายที่ ๒ เทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า

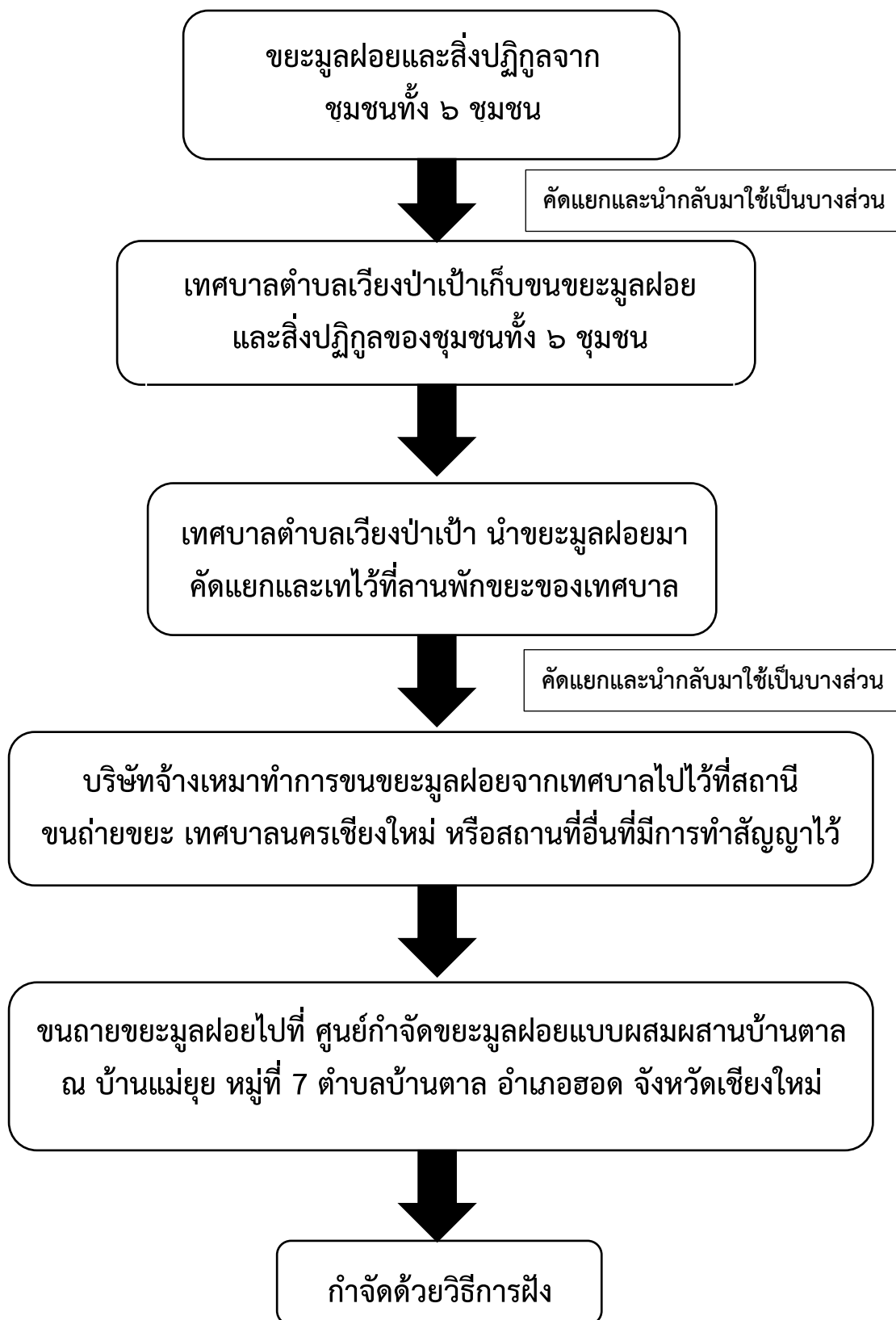
วันที่ออกเก็บขยะ	พื้นที่ดำเนินการ	เส้นทางในการเก็บขนมูลฝอย
ทุกวันจันทร์ เวลา ๐๗.๓๐-๑๖.๐๐ น.	๑. ชุมชนในเวียง หมู่ที่ ๒ ๒. ชุมชนเวียงสาม หมู่ที่ ๓ ๓. ชุมชนบ้านกู่ หมู่ที่ ๖ ๔. ชุมชนสันติพัฒนา หมู่ที่ ๑๑	จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ชุมชนในเวียง หมู่ที่ ๒ ถึง ชุมชนสันติพัฒนา หมู่ที่ ๑๑
ทุกวันพฤหัสบดี เวลา ๐๗.๓๐-๑๖.๐๐ น.	๑. ชุมชนในเวียง หมู่ที่ ๒ ๒. ชุมชนเวียงสาม หมู่ที่ ๓ ๓. ชุมชนบ้านกู่ หมู่ที่ ๖ ๔. ชุมชนสันติพัฒนา หมู่ที่ ๑๑	จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ชุมชนในเวียง หมู่ที่ ๒ ถึง ชุมชนสันติพัฒนา หมู่ที่ ๑๑

หมายเหตุ สามารถเปลี่ยนเส้นทางได้ตามความเหมาะสม

ภาพ แผนที่ เส้นทาง การเก็บขนมูลฝอยทั่วไป สายที่ ๒ เทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า

๓.๑๒ แผนผังการดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

๓.๑๓ กระบวนการเก็บขนขยะมูลฝอยอันตรายในเขตเทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า

๑. ขั้นตอนลงชื่อเข้าปฏิบัติงานประจำวัน

๒. ขั้นตอนเตรียมความพร้อมออกเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยอันตราย

๓. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมขยะมูลฝอยอันตรายในชุมชน

ภาพ การออกเก็บขยะอันตราย ในเขตเทศบาล

ภาพ การออกเก็บขยะอันตราย ในเขตเทศบาล

ภาพ การออกเก็บขยะอันตราย ในเขตเทศบาล

ภาพ การชั่งและบันทึกน้ำหนักขยะอันตราย

๘. การลงบันทึกปริมาณขยะอันตรายในแต่ละเดือนในระบบ D-ToC

๙. การคัดแยกขยะมูลฝอยอันตราย เพื่อนำส่งให้แก่จังหวัดเชียงรายเพื่อนำไปกำจัดต่อไป

ภาพ การคัดแยกขยะมูลฝอยอันตราย

ภาพ รถนำส่งขยะมูลฝอยอันตราย

๑๐. การนำส่งขยะมูลฝอยอันตรายให้กับจังหวัดเชียงราย

ภาพ การนำส่งขยะมูลฝอยอันตรายให้กับจังหวัดเชียงราย

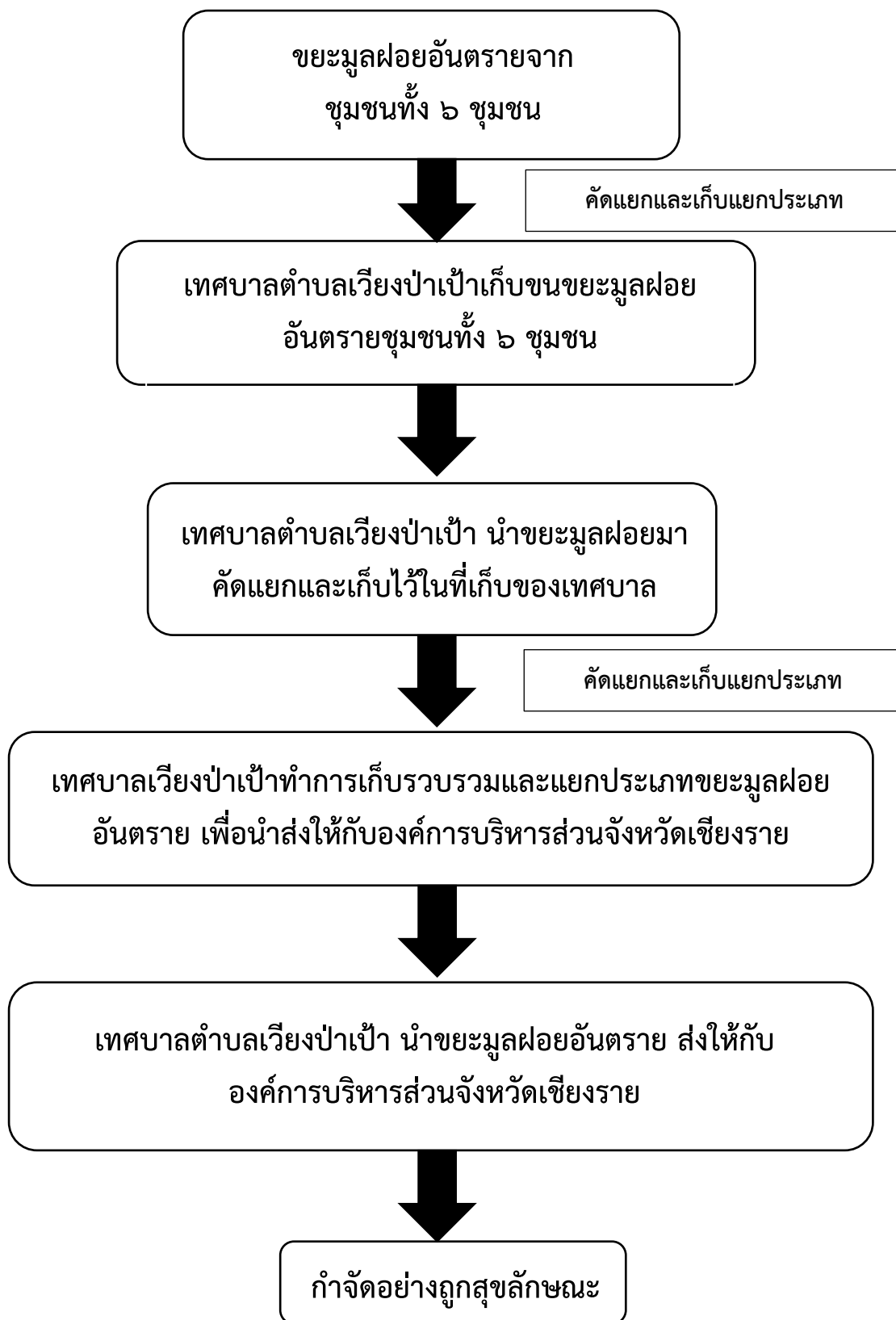
ภาพ การนำส่งขยะมูลฝอยอันตรายให้กับจังหวัดเชียงราย

๓.๑๔ ความถี่ในการออกเก็บขยะมูลฝอยอันตราย

วันที่ออกเก็บขยะ	พื้นที่ดำเนินการ	เส้นทางการเก็บขนมูลฝอย
ทุกวันพุธ สัปดาห์สุดท้าย ของทุกเดือน	๑. ชุมชนหัวเวียง หมู่ที่ ๑ ๒. ชุมชนในเวียง หมู่ที่ ๒ ๓. ชุมชนเวียงสาม หมู่ที่ ๓ ๔. ชุมชนบ้านกู่ หมู่ที่ ๖ ๕. ชุมชนศรีเวียงทอง หมู่ที่ ๑๐ ๖. ชุมชนสันติพัฒนา หมู่ที่ ๑๑	จุดเริ่มต้นตั้งแต่ ชุมชนหัวเวียง หมู่ที่ ๑ ถึง ชุมชนสันติพัฒนา หมู่ที่ ๑๑

หมายเหตุ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

๓.๑๕ แผนผังการดำเนินการเก็บขนขยะมูลฝอยอันตราย

๓.๑๖ จุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนของเทศบาลตำบลเวียงป่าเป้า

๑.จุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนหัวเวียง หมู่ที่ ๑
ณ ศาลาอเนกประสงค์ หมู่ที่ ๑

๒.จุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนในเวียง หมู่ที่ ๒
ณ ศาลาอเนกประสงค์ หมู่ที่ ๒

๓.จุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนเวียงสาม หมู่ที่ ๓
ณ บริเวณทางเข้าศาลาอเนกประสงค์ หมู่ที่ ๓

๔.จุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนบ้านกู่ หมู่ที่ ๖
ณ ศาลาอเนกประสงค์ หมู่ที่ ๖

๕.จุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนศรีเวียงทอง หมู่ที่ ๑๐
ณ ศาลาอเนกประสงค์ หมู่ที่ ๑๐

๖.จุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชนสันติพัฒนาหมู่ที่ ๑๑
ณ ศาลาอเนกประสงค์ หมู่ที่ ๑๑

ส่วนที่ ๔

การแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติและการติดตามประเมินผล

๑. กรอบการดำเนินงานภายใต้แผนปฏิบัติการขยะมูลฝอยชุมชน แบ่งการดำเนินงานออกเป็นระยะ
ดังนี้

ต้นทาง คือ การลดปริมาณขยะและการส่งเสริมการคัดแยกขยะที่ต้นทาง

กลางทาง คือ การจัดทำระบบเก็บและขนอย่างมีประสิทธิภาพ

ปลายทาง คือ ขยะมูลฝอยได้รับการกำจัดอย่างถูกต้อง ตามหลักวิชาการ โดยใช้หลักการ ๓ช : ใช้น้อย ใช้น้ำ และนำกลับมาใช้ใหม่ หรือ (3Rs: Reduce Reuse และ Recycle) และหลักการ "ประชารัฐ"

๒. เป้าประสงค์

๒.๑ ขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเพิ่มขึ้น

๒.๒ ขยะมูลฝอยตกค้างสะสมได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๒.๓ ขยะมูลฝอยมีการนำกลับไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น

๓. ตัวชี้วัดเป้าประสงค์

๓.๑ ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น ร้อยละ ๔๐ ได้รับการกำจัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ

๓.๒ ขยะมูลฝอยชุมชนที่เกิดขึ้น ร้อยละ ๑๐ ถูกนำไปใช้ประโยชน์

๓.๓ หมู่บ้านชุมชนร้อยละ ๑๐๐ มีการจัดตั้งจุดรวบรวมขยะอันตรายชุมชน

ส่วนที่ ๕

โครงการ/กิจกรรมแผนปฏิบัติการจัดการขยะมูลฝอย

มาตรการที่ ๑ การลดปริมาณและคัดแยกขยะมูลฝอย ณ แหล่งกำเนิด (ต้นทาง)

ลำดับ ที่	โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ	ตัวชี้	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
๑	ประชาสัมพันธ์ รณรงค์และ สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนใน พื้นที่ ในเรื่อง 3Rs หรือ ๓ช	ประชาชนทั่วไป	ทั้งปีงบประมาณ	ขยะมูลฝอยชุมชนที่ เกิดขึ้น ร้อยละ ๑๐ ถูกนำไปใช้ประโยชน์	กอง สาธารณสุขฯ
๒	การจัดทำจุดรวบรวมขยะแยก ประเภท (ขยะมูลฝอยทั่วไป , ขยะรีไซเคิล) หมู่บ้านละ ๑ จุด	หมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่ รับผิดชอบ	ทั้งปีงบประมาณ	หมู่บ้าน/ชุมชนมีจุด รวบรวมขยะมูลฝอย แยกประเภททุก หมู่บ้าน	กอง สาธารณสุขฯ

มาตรการที่ ๒ การเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กลางทาง)

ลำดับ ที่	โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ	ตัวชี้	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
๑	การจัดสร้างพื้นที่ต้นแบบใน การจัดการขยะที่มี ประสิทธิภาพตามหลัก วิชาการ เช่น พื้นที่หมู่บ้าน/ ชุมชนต้นแบบ	หมู่บ้าน/ชุมชน ในเขตพื้นที่ รับผิดชอบ	ทั้งปีงบประมาณ	หมู่บ้าน/ชุมชนมีการ จัดการขยะมูลฝอย อย่างมีประสิทธิภาพ	กอง สาธารณสุขฯ

มาตรการที่ ๓ มูลฝอยหมู่บ้าน/ชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ (ปลายทาง)

ลำดับ ที่	โครงการ/กิจกรรม	เป้าหมาย	ระยะเวลา ดำเนินการ	ตัวชี้	หน่วยงานที่ รับผิดชอบ
๑	การส่งเสริมเพื่อสร้างแรง กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนทั้ง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาค ประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมใน การจัดการขยะมูลฝอยให้ ถูกต้องตามหลักวิชาการ	หน่วยงานและ ประชาชนใน เขตพื้นที่ รับผิดชอบ	ทั้งปีงบประมาณ	ขยะมูลฝอยชุมชนที่ เกิดขึ้น ร้อยละ ๔๐ ได้รับการกำจัดอย่าง ถูกต้องตามหลักวิชา การ	กอง สาธารณสุขฯ